

MAHMUT GOLOĞLU'NUN 1960 İHTİLALİNDEN SONRA YARGILANMASI*

Yrd. Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN**

Özet

Cumhuriyet Tarihi alanında yazmış olduğu eserleriyle tanınan Mahmut Goloğlu 1915 yılında Trabzon'un Akçaabat ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Trabzon'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra 1939-1946 yılları arasında Gümrük Tekel Bakanlığı müfettişi olarak görev yaptı. Mahmut Goloğlu 1950-1960 yılları arasında üç dönem Demokrat Parti'den Trabzon Milletvekiliği yaptı. 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra Yüksek Adalet Divanında haksız mal edinme ve Anayasayı ihlal suçlarından yargılanmış ve her iki davadan da beraat etmiştir. Bu çalışma arşiv kaynaklarına dayanarak Goloğlu'nun Yüksek Adalet Divanında yargılanmasını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mahmut Goloğlu, 27 Mayıs 1960, Yassıada, Yüksek Adalet Divanı

Abstract

Trial Of Mahmut Goloğlu After The 1960 Revolution

Mahmut Goloğlu, who was born in Akçaabat district of Trabzon in 1915, finished primary, secondary and high school in Trabzon. After finishing the İstanbul University Faculty of Law, he worked as an inspector at the ministry of customs and monopolies between 1939 and 1946. He was a Trabzon deputy for three terms in Democratic Party from 1950 to 1960. After the 1960 revolution on the 27th of May he was tried by the Supreme Court of Justice for unjustified benefit and violation of constitution but he was acquitted of both of them. This study aims to give

---

* 9-10 Mayıs 2014'te Trabzon'da yapılan "Her Yönüyle Mahmut Goloğlu Sempozyumu"nda bildiri olarak sunulmuştur.

**Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

information about Goloğlu's trial in the Supreme Court of Justice based on the archive sources.

Key Words: *Mahmut Goloğlu, 27th May 1960, Yassıada, Supreme Court of Justice*

Mahmut Goloğlu'nun Siyasi Hayatı (1950-1960)

Cumhuriyet Tarihi alanında yazmış olduğu kitaplarıyla tanınan¹ Mahmut Goloğlu 1915 yılında Akçaabat'ta doğmuştur. İlk orta ve lise öğrenimini Trabzon'da tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra 1939-1946 yılları arasında Gümrük Tekel Bakanlığı müfettişi olarak görev yaptı. 1949'da Demokrat Parti'ye girerek siyasi hayata atılan Goloğlu 9, 10 ve 11.dönemlerde (14 Mayıs 1950- 27 Mayıs 1960) Trabzon milletvekilliği yaptı.²

Mahmut Goloğlu milletvekilliği döneminde Gümrük ve Tekel komisyonlarına başkanlık etti. Sayıştay, Gümrük ve Tekel³, Maliye Komisyonlarında⁴ üyelik yaptı. 11. dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde Meclis Başkanvekilliği yaptı.⁵

Başta, 31 Temmuz 1951'de yürürlüğe giren 5816 Sayılı Atatürk'ü Koruma Kanunu⁶ olmak üzere Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu⁷ gibi birçok görüşmelerde söz aldı.

Mısır, tütün piyasasına ve Karadeniz bölgesindeki tütünlerin satışına dair,⁸ su mahsullerinin durumu hakkında⁹, ülke genelindeki işsizlik ve

¹Mahmut Goloğlu'nun Milli Mücadele ve Cumhuriyet Tarihi ile ilgili eserlerinden bazıları şunlardır: Erzurum Kongresi, Ankara 1968; Sivas Kongresi, Ankara 1969; Üçüncü Meşrutiyet, Ankara 1970; Cumhuriyete Doğru, Ankara 1971; Türkiye Cumhuriyeti, Ankara 1971; Devrimler ve Tepkileri, Ankara 1972; Atatürk İlkeleri ve Bursa Nutku, Ankara 1973; Halifelik, Ankara 1973; Tek Partili Cumhuriyet, Ankara 1974; Milli Şef Dönemi, Ankara 1974; Demokrasiye Geçiş, Ankara 1982.

²Kazım Öztürk, **Türk Parlamento Tarihi TBMM – IX. Dönem (1950 – 1954)**, VII. Cilt, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara 2001, s. 1087, 1088.

³**T.B.M.M. Tutanak Dergisi**, 9. Dönem, Cilt: 17, Birleşim: 2, 10 Kasım 1952, s. 38

⁴**T.B.M.M. Tutanak Dergisi**, 9. Dönem, Cilt: 25, Birleşim: 2, 09 Kasım 1953, s. 36,37.

⁵Sema Yıldırım – Behçet Kemal Zeynel, **TBMM Albümü 1920–2010**, 2. Cilt, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010, s. 598, 672, 755.

⁶25 Temmuz 1951 tarihinde kabul edilen 5816 sayılı “Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun”, 31 Temmuz 1951 tarih ve 7872 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. **T.C. Resmi Gazete**, 7872, 31 Temmuz 1951, s. 1713.

⁷**T.B.M.M. Tutanak Dergisi**, 9. Dönem, Cilt: 20, Birleşim: 48, 20 Şubat 1953, s. 586.

⁸**T.B.M.M. Tutanak Dergisi**, 9. Dönem, Cilt: 3, Birleşim: 20, 18 Aralık 1950, s. 264, 265.

⁹**T.B.M.M. Tutanak Dergisi**, 9. Dönem, Cilt: 4, Birleşim: 26, 05 Ocak 1951, s. 24.

yabancı ülkelere öğrenci gönderilmesi hakkında¹⁰, ziraat mektebi mezunlarının kadro sorunları hakkında¹¹, Köy Enstitüsü mezunlarının Yedek Subay Okuluna alınıp alınmadıklarına dair¹² Trabzon'da yapılması kararlaştırılan hava meydanının inşaatı hakkında,¹³ Trabzon Liman İşletmesi emrinde çalışan mavnâ kaptan ve tayfalarının problemleri hakkında,¹⁴ Trabzon limanını şehre bağlayacak olan yol hakkında¹⁵, Trabzon Verem ve Numune Hastaneleri satın alımları hakkında¹⁶ Trabzon'da bir çimento fabrikası kurulması¹⁷ gibi birçok yerel ve ulusal konu hakkında yazılı ve sözlü soru önergeleri verip bunların takipçisi oldu.

14 Temmuz 1950 tarihinde Basın Kanunu tasarısının 19'ncü maddesi ile ilgili,¹⁸ İstanbul Milletvekili Fuad Köprülü ve içlerinde Mahmut Goloğlu'nun da olduğu 203 arkadaşı, Türk dilinin gelişmesi, güzelleşmesi, sadeleşmesi, olgunlaşmasıyla diğer taraftan da dil işlerinin bir siyaset ve devlet işi olmaktan çıkartılması ve salâhiyetli ilim meclislerince serbest tetkik ve araştırmaların ışığı altında çalışılması için resmî engellerin kalkması ve Anayasanın bu husustaki hükümlerinin değiştirilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması yönünde Anayasa teklifi vermiştir.¹⁹ Mahmut Goloğlu 122 arkadaşı ile birlikte Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu teklifi vermiştir. Eski eserler müzesi olarak kullanılmakta olan Mevlâna Celâleddin-i Rumî Türbesinin etrafının düzenlenmesi için maliye bütçesinin yardımlar kısmından Konya Belediyesi'ne 300.000 lira yardım verilmesini teklif etmiştir.²⁰ Goloğlu ve 57 arkadaşı, Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi vermişlerdir. Goloğlu ve 214 arkadaşı Avukatlık Kanununun 4'üncü maddesinin (A) bendinin tadiline dair kanun teklifi vermişlerdir.

Mahmut Goloğlu zaman zaman mensubu olduğu Demokrat Parti ile görüş ayrılığına da düşmüştür. Demokrat Parti tarafından CHP hakkında Tahkikat Komisyonu kurulması kararı alındığında bu karara katılmadığını belirtmiştir. Meclis soruşturması (tahkikatı) talebi önergesi ile ilgili olarak, DP. Meclis Grubu üyesi Mahmut Goloğlu, DP. Meclis Grubu Başkanlığı'na

¹⁰ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 5, Birleşim: 51, 25 Şubat 1951, s. 808.

¹¹ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 13, Birleşim: 50, 28 Şubat 1952, s. 1148.

¹² T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 28, Birleşim: 39, 08 Şubat 1954, s. 104.

¹³ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 4, Birleşim: 26, 05 Ocak 1951, s. 24.

¹⁴ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 18, Birleşim: 18, 17 Aralık 1952, s. 306.

¹⁵ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 22, Birleşim: 88, 27 Mayıs 1953, s. 421,423.

¹⁶ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 17, Birleşim: 09, 26 Kasım 1952, s. 303.

¹⁷ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 23, Birleşim: 94, 10 Haziran 1953, s. 2.

¹⁸ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 01, Birleşim: 23, 14 Temmuz 1950, s. 749.

¹⁹ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 18, Birleşim: 14, 08 Aralık 1952.

²⁰ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 24, Birleşim: 109, 15 Temmuz 1953, s. 1.

bu önerge ile ilgili çekincelerini bildiren bir dilekçe yazmıştır. 18.04.1960 tarih ve 11 sayılı dilekçesinde Goloğlu; önerenin, a-f fıkralarında yazılı hususların dahili nizamnamenin 177. maddesine göre teşkil edilecek 15 kişilik bir Soruşturma Encümeni tarafından soruşturulmasından ve elde edilecek sonuçların TBMM'ye bildirilmesinden ibaret olduğunu; ancak soruşturmanın selametle yürütülmesi ve elde edilen sonuçların TBMM'ye bildirilebilmesi için Soruşturma Encümenine verilmesi düşünülen bir takım yetkilerin talep edilen bu önergeyle taban tabana zıt olduğunu belirtmiştir. Çünkü önerenin, soruşturmanın güvenli bir şekilde yürütülmesi için encümene, Türkiye'deki her türlü siyasi hareket ve faaliyetleri durdurma yetkisi verdiğini; soruşturmanın belirli bir siyasi teşekkül hakkında olduğu halde, soruşturmanın selameti için verilecek tedbir yetkisinin, Türkiye'deki her türlü siyasi faaliyet ve hareketleri de kapsayabileceğine değinerek; Soruşturma Encümenine verilen bu yetkiyi şiddetle eleştirmiştir. Siyasi hareket ve faaliyetler tabirinin çok geniş ve belirsiz bir tabir olduğunu, siyasi hareket ve faaliyetlerin durdurulmasının, bir nevi siyasi partilerin kapatılması manasına geldiğini belirtmiştir. Goloğlu, kısaca; dahili nizamnamenin 177'nci maddesine göre teşkil olunacak 15 kişilik soruşturma heyetinin, verilecek bu yetkilerle, Türkiye'deki bütün partileri kapatma ve siyasi faaliyet ve hareketleri men etme yetkilerinin olacağını; bu sebeple, Meclis Soruşturma talebi hakkındaki bu önerenin kabulü konusunda endişelerini dile getirmiştir.²¹

27 Mayıs 1960 askeri müdahalesinden sonra Milli Birlik Komitesi kuruldu. Komite'nin yetkilerini belirleyen "1" numaralı kanun 14 Haziran 1960 tarihinde yayınlandı.²² Askeri müdahaleyi gerçekleştiren subaylar müdahalenin hukuki dayanağı olarak Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 35 maddesini göstermiştir. Bu maddede, "Silahlı Kuvvetlerin vazifesi Türk yurdunu ve Anayasa ile tayin edilmiş olan Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamaktır" ifadesi yer almaktadır.²³

Demokrat Parti iktidarının 1950-1960 yılları arasındaki iç ve dış politika uygulamalarının çoğu 27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra kurulan Yüksek Adalet Divanı'nda yapılan yargılamalarda sanıklara isnat edilen suçlar arasındadır. Trabzon milletvekili Mahmut Goloğlu da Yassıda'da Anayasayı ihlal ve haksız mal edinme iddiasıyla yargılanmıştır.

²¹ BCA, 010.09.54.160.8/16-17.

²² Resmi Gazete, 14 Haziran 1960, Sayı:10525

²³ Gül Tuba Taşpınar Dağcı, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ordu Siyaset İlişkisi ve 27 Mayıs Askeri Darbesi*, İlgı Yayınları, İstanbul 2006,s.104

Mahmut Goloğlu'nun Yassıada'da Yargılanması

a-Yüksek Adalet Divanı'nın Kurulması

Yüksek Adalet Divanı, “ 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nun bazı hükümlerinin kaldırılması ve bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında geçici kanunun 6. maddesi gereğince kurulmuştur. Yüksek Adalet Divanının kurulma amacı “ *Sakıt Reiscumhur ile Başvekil ve Vekilleri ve eski iktidar mebuslarının ve bunların suçlarına iştirak edenleri*” yargılamaktır.²⁴ Yine kanunun 6.maddesinde²⁵, sanıkların sorumluluklarını araştırmak ve haklarında son tahkikat açılarak Yüksek Adalet Divanına verilmeleri gerekip gerekmediğine karar vermek üzere bir “Yüksek Soruşturma Kurulu” kurulacağı belirtilmiştir. Yüksek Soruşturma Kurulu'nun ise Bakanlar Kurulu'nun teklifi üzerine Milli Birlik Komitesi'nce seçilecek bir başkan ile 30 üyeden oluşacağı kararlaştırılmıştır.²⁶

Yassıada davaları 14 Ekim 1960 tarihinde başlayıp 15 Eylül 1961'de tamamlandı.²⁷ Verilen kararlar Yüksek Adalet Divanı tarafından Resmi Gazete' de yayımlandı.²⁸ Yüksek Adalet Divanı'nda sanıklar hakkında 19 dava açılmıştır. Mahmut Goloğlu bunlardan Demokrat Parti meclis grubunun tamamının yargılandığı Anayasayı ihlal davası ile gayrimeşru servet iktisabı davalarından yargılanmıştır.

b- Haksız Mal Edinme İddiası

Yüksek Adalet Divanı'nda haksız mal edinmeden dolayı yargılanan Mahmut Goloğlu'nun milletvekilliği süresince edindiği malları tespit etmek üzere 1 numaralı Soruşturma Kurulu'nun 16.09.1960 tarih ve 117 sayılı kararına istinaden Maliye Müfettişi Sabahattin Benlikol tarafından inceleme yapılmış ve ilgili tetkik raporu 1 No.lu Soruşturma Kurulu Başkanlığı'na sunulmuştur.²⁹ Yapılan tetkikler neticesinde Mahmut Goloğlu'nun malvarlığı ve değerleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

²⁴ “1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanunu'nun bazı hükümlerinin kaldırılması ve bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında Kanun”, Madde 6, Resmi **Gazete**, Sayı 10525, 14 Haziran 1960.

²⁵ **Resmi Gazete**, 14 Haziran 1960, Sayı.10529

²⁶ Dağcı, **a.g.e.**, s.85

²⁷ Hulusi Turgut, **Yassıada Belgeseli**, ABC Yayınları, İstanbul 1988, s.37.

²⁸ **Resmi Gazete**, 16 Eylül 1961, Sayı:10908

²⁹ **BCA**, 010.09.243.748.2/13-19.

14.05.1950 Tarihindeki Serveti ³⁰	
• 1938 – 1950 yıllarında satın alınmış çeşitli kitaplar	5.000 lira
• Halen kullandığı ev eşyaları	-
• 1940 yılında Eşi Nezahat Goloğlu'na alınmış 1 adet beşibirlik altın	-
• Eşine ait 1950 – 1960 yılları arası İş Bankası'nda tasarruf	2.000 lira
• Eşine ait 1950 – 1960 yılları arası Yapı ve Kredi Bankası'nda tasarruf	600 lira
• Kızı Ayşe'ye ait Akbank'ta tasarruf	300 lira
14.05.1950 – 27.05.1960 Devresinde Elde Edilip, 27.05.1960 Tarihinde Uhdesinde Bulunan Serveti ³¹	
• Kendisine ait apartman dairesi (Çankaya, Bahçelievler Çamlıca Mahallesi 60. Sokak No:9/11 Cilt No: 2281, Sahife No: 1697 iktisap tarihi : 18.06.1958. Arsa 604 M2, Bina 160 M2 5 kat. Hisse nispeti 1/9) ³²	49.841 lira
• Eşine ait tarla (İstanbul, Bakırköy, Kuleli Çiftliğinde Cilt No: 14/136 Sıra No: 79/55/141 – 19.09.1951 tarihinde satın alınmış. 520 M2 tam hisseye sahip) ³³	600 lira
• Eşine ait tarla (Ankara, Macunköy, Kılbayır, Tay Tepesi, Cilt No: 11/1972 Sıra No: 1158 – 18.04.1955 tarihinde satın alınmış. ³⁴ 219 M2 tam hisseye sahip)	1.314 lira
• Eşine ait tarla (Ankara, Macunköy, Kılbayır, Tay Tepesi, Cilt No: 11/1972 Sıra No: 1159 – 18.04.1955 tarihinde satın alınmış. 212 M2 tam hisseye sahip) ³⁵	1.272 lira
• Kendisine ait arsa (Kadıköy İçerenköy tapu kaydı tarihi: 5/955 ada 912, parsel 237 – 720 M2 1955'de satın alınmış.	2.520 lira
• Kendisine ait Mercan Yapı Kooperatif Hissesi ³⁶	4.500 lira
• Eşine ait Bankacılar Yazlık Evler Yapı Koop. Hissesi ³⁷	4.000 lira
• Eşine ait Karasu Plaj Evleri Koop. Hissesi ³⁸	13.750 lira

³⁰ BCA, 010.09.243.748.2/13-14.

³¹ BCA, 010.09.243.748.2/14-17.

³² BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/35.

³³ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/36.

³⁴ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/37.

³⁵ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/37.

³⁶ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/38.

³⁷ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/39.

³⁸ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/40.

• Kızı Ayşe Goloğlu'na ait Yeşiltepe Yapı Koop. Hissesi ³⁹	31.900 lira
• Eşine ait 18 adet devlet tahvili	1.800 lira
• Taşınabilir Mallar	16.400 lira
• 1959'da alınmış eşine ait 1 adet pırlanta yüzük	1.500 lira
• Kendisine ait İş Bankası Galata Şubesi'nde Mevduat ⁴⁰	2.000 lira
• Kendisine ait İş Bankası Ankara Emek Şubesi'nde Mevduat ⁴¹	2.631 lira
• Kendisine ait Etibank Ankara Anafartalar Şubesi'nde Mevduat ⁴²	169,89 lira
• Kendisine ait Yapı ve Kredi Bankası Ankara Yenişehir Şubesi'nde Mevduat ⁴³	146,13 lira
• Kendisine ait Ankara Garanti Bankası'nda Mevduat ⁴⁴	402,51 lira
• Kendisine ait Ankara Vakıflar Bankası'nda Mevduat ⁴⁵	206,87 lira
• Kendisine ait Ankara Denizcilik Bankası'nda Mevduat ⁴⁶	613,34 lira
• Eşine ait İş Bankası Ankara Emek Şubesi'nde Mevduat ⁴⁷	5.101,36 lira
• Eşine ait Ankara Garanti Bankası'nda Mevduat ⁴⁸	-
• Eşine ait Ankara Yapı ve Kredi Bankası'nda Mevduat ⁴⁹	2.563,76 lira
• Eşine ait Ankara Etibank'ta Mevduat ⁵⁰	1.078,50 lira
• Eşine ait Ankara Ziraat Bankası'nda Mevduat ⁵¹	2.086,46 lira
• Eşine ait Ankara Akbank'ta Mevduat ⁵²	211,43 lira
• Eşine ait Ankara Vakıflar Bankası'nda Mevduat ⁵³	194,40 lira
• Eşine ait Ankara Emlak Kredi Bankası'nda Mevduat ⁵⁴	236,65 lira
• Eşine ait Ankara Sümerbank'ta Mevduat ⁵⁵	1.100 lira
• Eşine ait Ankara İstanbul Bankası'nda Mevduat ⁵⁶	613,35 lira

³⁹ BCA, 010.09.243.748.2/15; BCA, 010.09.243.748.2/42.

⁴⁰ BCA, 010.09.243.748.2/16; BCA, 010.09.243.748.2/43.

⁴¹ BCA, 010.09.243.748.2/16; BCA, 010.09.243.748.2/44.

⁴² BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/45.

⁴³ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/46.

⁴⁴ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/47.

⁴⁵ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/48.

⁴⁶ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/49.

⁴⁷ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44.

⁴⁸ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁴⁹ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/46.

⁵⁰ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁵¹ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁵² BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/50.

⁵³ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/48.

⁵⁴ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁵⁵ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁵⁶ BCA, 010.09.243.748.2/17.

• Eşine ait Ankara Emniyet Sandığı'nda Mevduat ⁵⁷	514,18 lira
• Kızı Ayşe Goloğlu'na ait Ankara Akbank'ta Mevduat ⁵⁸	844,17 lira
• Kızı Ayşe Goloğlu'na ait İş Bankası Ankara Emek Şubesi'nde Mevduat ⁵⁹	605,43 lira
• Kızı Zehra Goloğlu'na ait Ankara Akbank'ta Mevduat ⁶⁰	827,74 lira
• Kızı Zehra Goloğlu'na ait İş Bankası Ankara Emek Şubesi'nde Mevduat ⁶¹	605,09 lira
Borçlar⁶²	
• Ankara T.C. Ziraat Bankası ⁶³	19.083 lira
Gelirler⁶⁴	
• Kendisinin 1950 – 1960 yılları arasında T.B.M.M.'den tahsisat, tazminat, reis vekilliği tahsisatı ve yolluk adı altında aldığı paraların toplamı ⁶⁵	297.289 lira
• Eşinin maaş ve tahsisatları (Ankara Bahçelievler ortaokulunda öğretmen) ⁶⁶	77.364 lira
Masraflar⁶⁷	
• Tetkik neticesi masrafları (bilirkişi masraf takdir raporuna göre)	217.429 lira

Maliye Müfettişi Sabahattin Benlikol, yaptığı tetkikleri tek tek liste halinde sıraladıktan sonra Goloğlu'nun kendisi, eşi ve kızlarına ait servetinin, borçlarının, eşinin ve kendisinin aldığı ücretlerin ve gelirlerin toplam parasal miktarlarını aşağıdaki gibi özetlemiştir.⁶⁸

⁵⁷ BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁵⁸ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/51.

⁵⁹ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44.

⁶⁰ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/51.

⁶¹ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44.

⁶² BCA, 010.09.243.748.2/17.

⁶³ BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/52.

⁶⁴ BCA, 010.09.243.748.2/18.

⁶⁵ BCA, 010.09.243.748.2/18; BCA, 010.09.243.748.2/53.

⁶⁶ BCA, 010.09.243.748.2/18; BCA, 010.09.243.748.2/54.

⁶⁷ BCA, 010.09.243.748.2/18.

⁶⁸ BCA, 010.09.243.748.2/18-19.

Genel Toplamlar (Özetle)	
• Gayrimenkuller (apartman dairesi ve arsalar)	55.547 lira
• İştirakler (kooperatif hisseleri)	50.150 lira
• Menkul kıymetler (devlet tahvili)	1.800 lira
• Menkul eşya (taşınır muhtelif eşyalar)	16.400 lira
• Kıymetli eşya (pırlanta yüzük)	1.500 lira
• Nakit ve banka mevduatları (muhtelif bankalardaki mevduatları)	24.752 lira
Servetinin toplamı	150.149 lira
Borçlarının toplamı	-19.083 lira
Borçları çıkıldıktan sonra 1950 – 1960 devresinde elde edilip 27.05.1960 tarihinde uhdesinde bulunan safi servetinin toplamı	131.066 lira
Gelirlerinin toplamı	374.653 lira
Masraflar Toplamı	-217.429 lira
1950 – 1960 devresinde tasarruf edilebilecek net gelir ⁶⁹	157.224 lira

Benlikol, Mahmut Goloğlu'nun 1950 – 1960 yılları arasında elde ettiği ve 27.05.1960 tarihi itibarıyla kendisine ait servetini, borçlarını düşükten sonra, 131.066 lira olarak hesaplamıştır. 1950 – 1960 yılları arasındaki tasarruf edebileceği gelirini ise masraflarından düşerek hesaplamasını yapmıştır. Sonuç olarak; Benlikol, 20.12.1960 tarih ve 210-285 sayılı raporunda Goloğlu'nun 131.066 lira servetinin; 157.224 lira da net gelirinin olduğunu belirterek gayrimeşru yolla elde edilmiş herhangi bir servetine rastlanmadığını belirtmiştir. İlgili rapor 1 numaralı Soruşturma Kurulu Başkanlığı'na sunulmuştur.⁷⁰

1 numaralı Yüksek Soruşturma Kurulu, Maliye Müfettişi Sabahattin Benlikol tarafından sunulan raporu incelemiş ve Yüksek Soruşturma Kurulu Başkanlığı'na 23.12.1960 tarihli ve 287 sayılı bir rapor sunmuştur. Raporda, Goloğlu'nun 14.05.1950 – 27.05.1960 dönemi içinde gayrimeşru surette elde edilmiş servetinin ortaya çıkmadığı, hakkında 1 sayılı kanunun 24. maddesi bakımından yapılacak herhangi bir yasal işlem olmadığının kanaatine varıldığı belirtilmiştir.⁷¹

Yüksek Soruşturma Kurulu Başkanlığı, 1 numaralı Yüksek Soruşturma Kurulu'ndan gelen 23.12.1960 tarih ve 287 sayılı raporla birlikte, 25.12.1960 Pazar günü saat 14.00'da, Yüksek Soruşturma Kurulu Özel Salonu'nda, Hayreddin Şakir Perk'in başkanlığında toplanmıştır. Yapılan

⁶⁹ BCA, 010.09.243.748.2/19.

⁷⁰ BCA, 010.09.243.748.2/19.

⁷¹ BCA, 010.09.243.748.2/11-12.

toplantı sonucunda alınan kararda; Eski Trabzon Milletvekili Mahmut Goloğlu'nun raporda belirtilen servet, gelir ve borç durumlarının incelendiği ve haksız mal edinme durumunun olmadığı ve 1 sayılı kanununun 24. maddesinin 2. fıkrasının uygulanması bakımından mal beyanıyla ilgili unsurları takdir etmek üzere karar metni ile ilgili dosyanın Yüksek Adalet Divanı'na sevkine ittifakla karar verildiği belirtilmiştir. Yüksek Soruşturma Kurulu Başkanlığı'nın 25.12.1960 tarih ve 535/472 sayılı karar metni, dosyası ile birlikte 02.03.1961 tarihinde resmi yazıyla İstanbul Yüksek Adalet Divanı Başkanlığı'na gönderilmiştir.⁷²

Yüksek Adalet Divanı Başkanlığı, aldığı kararda; Mahmut Goloğlu'nun haksız mal edinmede bulunmadığının yapılan incelemeler neticesinde anlaşıldığına, Goloğlu ve yakınlarına ait mallar üzerine Yüksek Soruşturma 1 Numaralı Kurulu tarafından 14.07.1960 ve 26.08.1960 tarihli kararlarla konulan ihtiyati tedbir ve haczin kaldırılmasına ve bu hususta ilgili mercilere tebligat yapılmasına 01.04.1961 tarihinde oybirliği ile karar verdiğini belirtmiştir. Yüksek Adalet Divanı Başkanlığı, Yüksek Adalet Divanı Başsavcılığı'na yazdığı 10.04.1961 tarih ve 961/105-245 sayılı resmi yazıyla Goloğlu'nun haksız mal edinmediğinin anlaşıldığını ve malları üzerine konulan tedbir ve haczin kaldırılmasını bildirmiştir. Ayrıca, alınan bu kararın bir örneği sanık Mahmut Goloğlu'na 11.04.1961 tarihli tebligat ile bildirilmiştir.⁷³

c-Anayasayı İhlal Davası

Anayasayı ihlal davasında başta Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes olmak üzere Demokrat Parti'nin tüm milletvekilleri yargılanmıştır. Toplam 405 sanığın yargılandığı davada sanıklara şu suçlar isnat edilmiştir.

1-1951 ve 1953'te 6294 sayılı kanunla Cumhuriyet Halk Partisi'nin mallarına el konulması.

2- Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'ne çok oy kazandırdığı için 1954'te Kırşehir ilinin ilçe haline getirilmesi suretiyle vatandaşların siyasal inançlarından ötürü cezalandırılması.

3-1953'te hükümete istediği anda 25 yıllık hizmet süresini dolduran yargıçları emekliye ayırma hakkını tanıyan bir kanun çıkarmak suretiyle adliyenin bağımsızlığının ihlali.

⁷² BCA, 010.09.243.748.2/8-10.

⁷³ BCA, 010.09.243.748.2/2-6.

4-Meclis iç tüzüğünde yapılan değişikliklerle meclis müzakerelerine engel olunması ve tahkikat komisyonu kurulmasına karar verilmesi.

5-27 Nisan 1960'da, Meclisin veremeyeceği olağanüstü yetkilerin Tahkikat Komisyonu'na verilmesi.

6-Bu olağanüstü yetkilerle Anayasanın feshi ve ilgasına yeltenmek.

7-6761 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunun çıkarılması.

8- Seçim Kanunu'nda yapılan antidemokratik değişiklik.⁷⁴

Anayasayı ihlal suçlamasıyla sanık olarak yargılandığı Yassıda yargılama sürecinde Goloğlu; 16.06.1961 tarihinde, Yüksek Adalet Divanı Başkanlığı'na kendi el yazısıyla 8 sayfadan oluşan bir savunma dilekçesi⁷⁵ hazırlamıştır. Bu savunma dilekçesinde Goloğlu milletvekilliği yaptığı 1950 – 1960 yılları arasında verdiği önergelerden kanun tekliflerine ve 1 senelik meclis başkanvekilliğine kadar birçok konuya değinmiştir: “1951’de; ilk müessir murakabe vazifemi yaparak 61 kişi meyanında, 2. Menderes Kabinesine (Kırmızı) oy verdim”⁷⁶ diyerek II. Menderes Hükümetine güvensizlik oyu verdiğini belirtmiştir. Ancak, 02.04.1951 tarihindeki meclisin 9. dönem 59. Birleşiminde, 346 güvenoyu alan II. Menderes Hükümetine güvenoyu verenler arasında ismi yer almaktadır.⁷⁷

Goloğlu, 27 Mayıs sonrasında, Yüksek Adalet Divanı Başkanlığı'na yazdığı 16.06.1961 tarihli dilekçesinde, 1954'te Demokrat Parti grubuna getirilen ve müzakereye konulan T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 39'uncu maddesinin tadiline dair hükümet layihasının tahlilini yaparak aleyhinde bulunduğunu belirtmiştir. Kanunun tamamen bir tasfiye mahiyetinde olduğunu ve rey vermeyi uygun bulmadığını; ancak mecliste grup kararına uymak zorunda olduğundan dolayı bu kanuna beyaz oy verdiğini belirtmiştir.⁷⁸ 1955'te ise III. Menderes kabinesinin istifasına çalışanlardan olduğunu belirtmiştir.⁷⁹ Goloğlu, 27 Mayıs sonrası yargılanma sürecinde 16.06.1961 tarihinde verdiği bu ifadesinde her ne kadar III. Menderes kabinesinin istifasına çalışanlardan biriydim dese de; 26.05.1954 tarihinde 491 güvenoyu alan III. Menderes Hükümetine güvenoyu verenlerden biridir.⁸⁰

⁷⁴ Dağcı, a.g.e.,s. 104

⁷⁵ BCA, 010.09.54.160.8/1-8.

⁷⁶ BCA, 010.09.54.160.8/1.

⁷⁷ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9. Dönem, Cilt: 06, Birleşim: 59, 02 Nisan 1951, s. 126.

⁷⁸ BCA, 010.09.54.160.8/1.

⁷⁹ BCA, 010.09.54.160.8/1.

⁸⁰ T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 10. Dönem, Cilt: 01, Birleşim: 4, 26 Mayıs 1954, s. 85.

1956'da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun tatbikatta doğuracağı kötülükleri ileri sürerek, Grup İdare Heyeti'nce yapılan ilk istişari toplantıda, toplantıyı terk ederek grup idare heyeti azalığından istifa etmiş, ısrarlara rağmen geri dönmemiştir.⁸¹

Başkanvekilliğine seçilmesinin Ankara siyasi çevrelerinde müspet karşılandığını, muhalefet milletvekillerinin dahi kendisinden iyi niyette bahsettiklerini belirtmiştir. Meclis müzakerelerinin seviyeli ve karşılıklı saygı ve dostluk havası içinde geçmesi için gayret sarf ettiğini, tarafsız bir zihniyetle başkanvekili olduğu günden ayrıldığı güne kadar muhalefetle temas ve istişarelerde bulunduğunu, iktidar ve muhalefetin yetkili organlarıyla yaptığı aracılıklarla bazı ihtilafların çözümlenmesinde muvaffak olduğunu, muhalefet mebuslarının vazifesi ile ilgili sorunlarında onlara yardımcı olduğunu belirtmiştir. Goloğlu, partiler arası münasebetlerin en sert olduğu dönemlerde azami derecede müsamahakâr olmaya özen gösterdiğini ve ceza vermekten kaçındığını; bu yönlerinin, meclis zabıtlarından, "*Milliyet*" gazetesinin 02 Mart 1959 tarihli nüshasının 1. sayfasındaki "*Bütçe bahar havası ile açıldı, kavgalı geçti ve bahar havası ile bitti*"⁸² başlıklı yazısından açıkça anlaşılabilirliğinden bahsetmiştir. Hatta 29 Mayıs 1959 tarihli Kim dergisinde kendisiyle ilgili olarak, "*hatır gönül dinlemeyen, olur olmaz şeylere ceza vermeyen, en az ceza veren başkanvekili*" şeklinde yazılar yazıldığını dilekçesinde anlatmıştır.⁸³

Yine bu bir senelik Başkanvekilliği sırasında, davet üzerine Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinin tertipledikleri ilmi seminerlere katıldığını, özellikle Meclis ve hükümet münasebetleri konularına demokratik bir zihniyetle yaklaştığını belirtmiştir.⁸⁴

Çok partili siyasi hayatın en etkili denetleme görevini yapması için muhalefetçe verilen meclis soruşturma önergelerinin gündeme alınması için Başkan ve Başkanlık Divanı nezdinde bütün gücüyle çalıştığını, önergelerin gündeme alınmamasının siyasi havayı bozduğunu ve önergeler gündeme alınmadıkça kürsüye çıkmayacağını söylemiştir. Goloğlu, 20 Ekim 1959 tarihli Akis dergisinde, iyi bir devlet idaresinin çok partili siyasi hayata dayanmasının şart sayan, fikir ve ideallerine sonuna kadar sadık kalan ve başkanvekilliği makamında istediği gibi vazife yapamayacağını

⁸¹ BCA, 010.09.54.160.8/1.

⁸² *Milliyet*, (02 Mart 1959), s. 1. Milliyet Gazetesi, 1. Sayfasından verdiği "*Bütçe bahar havası ile açıldı, kavgalı geçti ve bahar havası ile bitti*" başlıklı haberinde, müzakerelerin seyri icabı en az cezayı veren ve müsamahakâr Başkanvekilinin Mahmut Goloğlu olduğunu yazmıştır.

⁸³ BCA, 010.09.54.160.8/1-2.

⁸⁴ BCA, 010.09.54.160.8/2.

düşündüğünden benimsediği demokratik fikirlerle davranışları arasında tutarsız olmamak için Başkanlık kürsüsünden ayrılmayı tercih eden kişi olarak tanımlandığını belirtir.⁸⁵

Goloğlu, Başkanvekilliği yaptığı dönemlerde partiler arasında fark gözetmeyerek, mevzuata sadık kalarak, dürüstlükle, mûsamaha ile çalıştığını, bu yönde, Vatan gazetesinin 27 Ekim 1959 tarihli nüshasında, kendisiyle ilgili yer verilen olumlu görüşlerin yanı sıra, “geçen yılki Başkanvekilliği vazifesinde çok zor olan imtihandan iyi not alarak çıktığını ve görevini hakkıyla yerine getirdiğini”⁸⁶ yazdığını belirtir. 1959’da her makâmı bir hizmet yeri olarak telakki ettiğinden, hizmet icrasına imkan bulamadığı Meclis başkanvekilliği makamına adaylığını koymadığını, hatta aday yoklaması sırasında Ankara’yı terk ederek Trabzon’a gittiğini belirtir.⁸⁷

1960’daki Meclis Tahkikat Encümeni (Meclis Soruşturma Komisyonu) kurulması kararı ile Selahiyet (Yetki) Kanunu’nun aleyhinde oy verdiğini ve elinden geldiğince bu kanunun çıkmaması için uğraştığını; 7 Nisan 1960 tarihli grup toplantısında bu encümenliğin teşkiline dair verilen teklife karşı aleyhte oy kullandığını; grup kararına rağmen, Grup Başkanlığına verdiği 18 Nisan 1960 tarih ve 11 sayılı yazı ile encümen teşkiline dair ikazlarda bulunduğunu; 27 Nisan 1960’da Selahiyet Kanunu teklifinin, 48 saat beklenmeden, hemen gündeme alınmasını isteyen önerenin aleyhinde oy kullandığını, oylamanın tekrarında, kanunun tümüne kırmızı oy vermeye kararlı arkadaşlarının çekimser kaldığından kendisinin de çekimser kaldığını ifade etmiştir.⁸⁸

28-29 Nisan günlerinde Selahiyet Kanunu’nun çıkışı nedeniyle kendisiyle tamamen hemfikir olan arkadaşı Ali Naci ile faaliyete geçtiğini, fikirlerini açıkça söylediklerini, toplantılara katılarak aynı gaye uğrunda çalıştıklarını çalışmalarının grup toplantılarında da kendisini hissettirmeye başladığını; ancak mücadele ve mukavemet taraftarlarının derlenip toparlanmadan Meclisin 11 Mayıs 1960’tan 22 Mayıs 1960’a kadar tatile girdiğini belirtmiştir. 21 Mayıs 1960’da yapılan Harbiye talebelerinin yürüyüşünün endişeleri arttırdığını, bu yürüyüşün mukavemet ve mücadele taraftarlarının hızına ise destek olduğunu, bu yürüyüşün son tehlike çanı olduğunu ve bunu baştakilere anlatmak ve normal yola dönüşü sağlamak için 26 Mayıs 1960 Perşembe günü yapılacak normal grup toplantısını beklemeye başladıklarını ancak meclisin yeni bir tatile gireceği haberini

⁸⁵ BCA, 010.09.54.160.8/3.

⁸⁶ Vatan, (27 Ekim 1959).

⁸⁷ BCA, 010.09.54.160.8/4.

⁸⁸ Dünya, (28 Nisan 1960), s. 5.; BCA, 010.09.54.160.8/4-5.

aldığını belirtmiştir. 26 Mayıs 1960'da artık yapılacak bir iş kalmadığını düşündüğünü; ancak meclisin tatil edilmesine rağmen, yeni olağanüstü grup toplantısı düzenleme fikrinin kendisini ümitlendirdiğini ve bu sebeple istifa etmekten vazgeçtiğini belirtmiştir. Bu fikirlerini gerçekleştirmeye vakit kalmadan, vatan ve millet için hayırlı olmasını dilediği 27 Mayıs İhtilali'nin vuku bulduğunu belirtmiştir.⁸⁹

Goloğlu istifa etmek suretiyle; devlet idaresini, evham ve kararsızlık içinde bocalayan, kendi gurubundan bile korkup kaçan, aciz bir hükümetin eline bırakmayı da doğru bulmadığını söyleyerek istifasından vazgeçtiğini belirtmiştir. Goloğlu, herhangi bir menfaatle alakadar olmadığını, gayrimeşru servetinin bulunmadığının tespit edildiğini, mebusluğu esnasında cazip iş teklifliklerine rağmen avukatlık yapmadığını, on senelik mebusluğuna rağmen ailesinin öğretmen olan eşinin maaşı ile geçindiğini ve mebus olabilmek için kimseye minnet etmediğini açıklamıştır. Siyasete ve Demokrat Parti'ye sadece çok partili siyasi hayatı ideal edindiği için girdiğini ve bu ideal uğruna akıbetini hiç düşünmeyerek var gücü ile mücadele ettiğini, doğruluğa ve demokrasiye bağlı, diktadan uzak biri olduğunu belirtmiş ve takdir yüksek heyetinizindir diyerek savunma dilekçesini sonlandırmıştır.⁹⁰

Goloğlu mahkemeye yazılı savunmasını takdim ettikten sonra son söz olarak şunları söylemiştir: “ *Daha önce verdiğim beyanlarımıla iktifa ederek ayrıca sözlü ve yazılı bir savunma yapmayacağım. Ömrüm boyunca Allah'a, millete ve vicdanıma verdiğim hesabı hasbelkader bir kerede adalet önünde vermiş bulunuyorum... Şu anda tek temennim siyasi hayata başladığım ilk gün söylediğim gibi, mukaddes vatanımda büyük milletimin her türlü kötü his, husumet ve ihtiraslardan uzak el ele, kardeşçe layık olduğu refah ve medeniyet seviyesine ulaşmasıdır. Bundan sonra söz kaderin, hüküm sizindir*”.⁹¹

Mahkeme heyeti, Goloğlu'nun; muhalefetin iktidarı denetlemesi konusunda Meclise getirdiği meclis tahkikatı önergelerinin gündeme alınmamasını iç tüzüğe aykırı bulduğunu, bu konuda Meclis başkanlığını uyardığını, bu uyarıya rağmen önergelerin gündeme alınmaması üzerine Meclis Reis Vekillikinden ayrıldığını, 30 milyonluk istimlak yolsuzluğu hakkında meclise getirilen Meclis tahkikatı önergelerinin de gündeme alınması hususunda Demokrat Parti gurubunda Menderes'le mücadele

⁸⁹ BCA, 010.09.54.160.8/5-6.

⁹⁰ BCA, 010.09.54.160.8/7-8.

⁹¹ Yüksek Adalet Divanı Duruşma Tutanağı, Esas No: 1960/1 Sayfa No:29, BCA,010 09.105.329.5.

ettiğini fakat başarılı olmadığını, Selahiyet Kanunu'nun Meclise gönderilmesi üzerine gurup başkanlığına hitaben yazdığı mektupla “*kanunla belirli bir tahkikat mevzuunda encümene belirsiz vüsatta tedbir yetkisi verilmesini tenkit ettiğini*”,⁹² Meclis kayıtlarını delil göstererek tespit etmiş ve beraatına karar vermiştir.

Mahmut Goloğlu'nun Yassıada Yüksek Adalet Divanı tarafından yargılanması sonucunda, haksız mal edinme suçlamasından beraat ettiği gibi Anayasa'yı ihlal davasından da beraat etmiştir.

Sonuç

Mahmut Goloğlu on yıllık milletvekilliği döneminde seçim bölgesi ve ulusal konularda bir parlamenterin üzerine düşen, kanun teklifi, yazılı ve sözlü soru önermeleri vermiş Meclis faaliyetlerine aktif olarak katılmıştır. Mecliste komisyon başkanlığı yapmış ve muhtelif komisyonlarda üyeliklerde bulunmuştur. Demokrat Parti grubuna dâhil olmasına rağmen partisiyle bazı konularda görüş ayrılığına düşmüş bunu da yazılı ve sözlü olarak ifade etmekten çekinmemiştir. 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesinden sonra Yassıada'da kurulan Yüksek Adalet Divanında iki konuda yargılanmış ve ikisinden de beraat etmiştir. Özellikle Anayasayı ihlal davasında 405 sanık yargılanmış ve sadece 47 sanık beraat etmiştir. 348 sanık idam dahil çeşitli cezalara çarptırılmıştır. Goloğlu bu davadan beraat eden az sayıda sanık arasındadır. Beraat kararından da anlaşılacağı üzere milletvekilliği döneminde parti grubuyla ters düşmesi pahasına doğru bildiklerini söylemekten çekinmemesi beraatında etkili olmuştur. Haksız mal edinme konusundaki yargılanması müfettiş raporlarına dayanarak beraatla sonuçlanmıştır.

---

⁹² Yüksek Adalet Divanı Duruşma Tutanağı, Esas No:1960/1 Sayfa No: 30, BCA,010.09.104.926.1

Kaynakça

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi:

(BCA),010.09.54.160.8; BCA,010.09.243.748.2; BCA, 010.09.54.160.8/16-17;
BCA,010.09.243.748.2/13-19; BCA, 010.09.243.748.2/13-14;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/48; BCA, 010.09.243.748.2/17;
BCA, 010.09.243.748.2/49; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/46;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17;
BCA, 010.09.243.748.2/50; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/48;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/51;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44; BCA, 010.09.243.748.2/17;
BCA, 010.09.243.748.2/51; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/44;
BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/17; BCA, 010.09.243.748.2/52;
BCA, 010.09.243.748.2/18.

Dünya, (28 Nisan 1960)

Milliyet, (02 Mart 1959)

NEZİROĞLU İrfan – YILMAZ Tuncer, TBMM Hükümetler – Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri (22 Nisan 1950 – 20 Kasım 1961), Cilt 2, TBMM Başkanlığı Yayınları, Ankara 2013.

TAŞPINAR DAĞCI Gül Tuba, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ordu Siyaset İlişkisi ve 27 Mayıs Askeri Darbesi, İlgı Yayınları, İstanbul 2006,s.104

TURGUT Hulusi, Yassıada Belgeseli, ABC Yayınları, İstanbul 1988,s.37.

ÖZTÜRK Kazım, Türk Parlamento Tarihi TBMM – IX. Dönem (1950 – 1954), VII. Cilt, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı Yayınları, Ankara 2001.

Resmi Gazete Sayı: 7872, 10525, 10529,10908.

T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 9, 10 ve 11. Dönemler.

Vatan, (27 Ekim 1959)

YILDIRIM Sema – ZEYNEL Behçet Kemal, TBMM Albümü 1920–2010, 2. Cilt, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010.